

Årsberetning

– og litt til...

2000

Innhold

Side	2	Dette er Statens Pensjonskasse
	4	<i>GODT PÅ VEI, MEN IKKE HELT I MÅL</i>
	7	<i>2001-2010: I TEKNOLOGIUTVIKLINGENS TEGN</i>
	9	<i>SE OPP FOR UFØREBØLGEN...</i>
	13	ORGANISASJON
	12	• Litt om oss og medlemmene våre
	15	ÅR TOTUSEN
	15	• Pensjoner
	18	• Yrkesskadeforsikring
	18	• Gruppelivsforsikring
	19	• Låneordningen
	20	• Ventelønn og vartpenger
	21	• Annet i 2000
	28	REGNSKAP
	30	BESTANDSSTATISTIKK
	34	PENSJONSORDNINGEN FOR STATSRAÐER

Dette er Statens Pensjonskasse

Statens Pensjonskasse er landets største offentlige tjenestepensjonsordning, og ble opprettet i 1917.

Vi administrerer pensjonsordningen for statsansatte og store deler av undervisnings- og forskningssektoren. For de statsansatte er medlemskapet i Statens Pensjonskasse obligatorisk. I tillegg er virksomheter som statsforetak, statsaksjeselskaper og andre virksomheter med offentlig tilknytning medlemmer hos oss på frivillig basis. For medlemskapet betales det to prosent pensjonsinnskudd av lønnen til hvert enkelt medlem. Arbeidsgiverne betaler i tillegg en arbeidsgiverandel.

For dette får medlemmene våre nyte godt av en hel rekke ytelser. Mange forbinder kanskje Statens Pensjonskasse først og fremst med alderspensjoner, men ved behov gir medlemskapet også rett til to andre viktige pensjonsytelser: uførepensjon og etterlattepensjon. I tillegg har medlemmene våre rett til ventelønn eller vartpenger dersom de skulle miste arbeidet sitt på grunn av over-tallighet. Vi administrerer også to forsikringsordninger som ikke er knyttet direkte til medlemskapet, men som likevel angår svært mange av medlemmene våre: yrkesskadeforsikring og gruppelivsforsikring. Alle medlemmer som er ansatt i medlemsberettiget stilling og alle pensjonister kan dessuten søke boliglån hos oss.

Mer om de forskjellige ordningene kan du lese lengre bak i denne årsberetningen.

Utenom vår egen pensjonsordning administrerer Statens Pensjonskasse også: Pensjonsordningen for apoteketaten, Pensjonsordningen for statsråder, Pensjonsordningen for Den Norske Opera, Pensjonsordningen for ledsagere i utenrikstjenesten og Pensjonsordningen for sametingsrepresentanter. Dessuten administrerer vi delvis Pensjonsordningen for stortingsrepresentanter.

Godt på vei, men ikke helt i mål

Aldri tidligere har Statens Pensjonskasse møtt så mange utfordringer som de siste årene. Når vi i begynnelsen av 2001 ser tilbake synes vi at vi har løst de fleste problemene på en god måte. Likevel er det ingen grunn til å leneseg tilbake og slappe av – utfordringene i fremtiden synes enda større i både omfang og intensitet enn de som preget fortiden.

Statens Pensjonskasse har de siste tjue årene arbeidet under økonomiske og strukturelle rammebetingelser som ikke har vært tilstrekkelig gode for å løse de oppgaver virksomheten er gitt ansvar for. Dette ledet etter hvert til forhold som ikke var tilfredsstillende verken for eier eller kunder. For å rette opp disse forholdene har Statens Pensjonskasse siden 1995 drevet et betydelig utviklings- og omstillingsarbeid på de fleste områder i organisasjonen. Målet har vært av vi innen utgangen av år 2000 skulle

- levere tilfredsstillende resultater etter at virksomheten over mange år ikke oppfylte sine mål.
- få på plass nødvendige rammebetingelser for å kunne møte fremtidens utfordringer på en hensiktsmessig måte.

Nå er tiden kommet for å gjøre opp status angående målene vi satte oss.

Bedre på produktivitet, punktlighet og kvalitet

På de høyest prioriterte områdene er vi fornøyde med resultatene i forhold til de mål vi hadde for år 2000. Vi har arbeidet systematisk for å skaffe oss økt kapasitet som kunne settes inn for å bedre situasjonen på kritiske områder.

Uten vekst i de økonomiske rammebetingelsene kunne slik økt kapasitet bare oppnås gjennom *økt produktivitet*. For årene 1998, 1999 og 2000 har produktiviteten i Statens Pensjonskasse økt med nærmere 50 prosent. Den økte produktiviteten har selvsagt betydd at vi har fått løst flere oppgaver enn vi ellers ville maktet.

Punktligheten er nå tilfredsstillende på de fleste felt. På pensjonsområdet, som for få år siden var det mest kritiske, og hvor over halvparten av pensjonene var forsinket, utbetales nå nærmere 99 prosent av pensjonene i tide.

Også tilgjengeligheten er kommet opp på et god

nivå, og forhåpentligvis opplever kundene våre at servicen er blitt bedre. På telefonsiden får nå de aller fleste svar uten urimelig ventetid.

Like viktig er det selvsagt at vi har fått løftet kvaliteten på utbetalingene.

Dessverre har vi nå igjen fått betydelige forsinkelser på lånesiden. Et godt låneprodukt med en rente som har ligget godt under markedsrenten, har ført til en formidabel etterspørsel etter lån. Ventetiden var ved utgangen av år 2000 uakseptabelt lang, til tross for at vi har økt kapasiteten betydelig – både i egen regi og ved å sette arbeid ut til andre bankvirksomheter. Dette har nå bedret seg noe, men vi må nok bruke store deler av 2001 før situasjonen på dette området igjen vil være tilfredsstillende.

Bedre ytelser

I år 2000 ble også pensjonsytelsene vesentlig forbedret ved at det såkalte *knekkpunktet* ble opphevet, slik at inntekt opp til 12 G nå fullt ut regnes som pensjonsgivende. En slik forbedring i ytelsene er imidlertid ikke gratis. Derfor har en rekke

Alf J. Raam
administrerende direktør

Alf J. Raam

arbeidsgivere fått økte premier i løpet av året. For noen virksomheter har merkostnaden denne premieøkningen medførte vært en betydelig økonomisk belastning. Vi håper likevel at dette kompenseres ved at forbedringen på pensjonsiden bidrar til at arbeidsgiverne vil kunne lykkes enda bedre i «kampen» om kompetanse og arbeidskraft.

Fra årsskiftet ble det dessuten innført nye regler for etterlattepensjon, som gjør at alle nå er garantert å få en pensjon til utbetaling. De nye reglene gjør det også langt enklere for hver enkelt å regne ut hvor stor etterlattepensjonen vil bli. (Når det gjelder ektefellepensjon er det lange overgangsordninger som omfatter våre eldre medlemmer.)

Innsyn i egne rettigheter

Statens Pensjonskasse dekker imidlertid fortsatt ikke kunders og eiers behov på en god nok måte. Rettighetsinformasjonen er ikke god nok, og dette er et av de feltene hvor vi vil satse betydelige midler i tiden fremover. Målet er at hvert enkelt medlem skal ha god oversikt over sine pensjonsforhold og pensjonsrettigheter. Et mål om jevnlig innsyn i egne rettigheter er særdeles viktig innenfor vårt felt, der reglene i utgangspunktet er svært kompliserte. Det er imidlertid så ressurskrevende å realisere dette målet at det må skje trinnvis. Vi regner med at ca. 1/3 av våre yrkesaktive medlemmer vil få oversikt over egne data i løpet av 2001.

Fondering eller ikke

Vi må dessverre konstatere

at vi i 2000 ikke nådde målet om å få til en reell fondering av rettighetene for en del større fristilte virksomheter. Det betyr at Statens Pensjonskasse fortsatt ikke kan gi disse virksomhetene det tilbudet de ønsker. Problemstillingen er imidlertid under arbeid i Arbeids- og administrasjonsdepartementet, og vi håper at en avklaring kan finne sted i 2001.

SPK blir forvaltningsbedrift

Statens Pensjonskasse ble fra 1. januar 2001 omdannet fra et ordinært *forvaltningsorgan* til *forvaltningsbedrift*. Som en konsekvens av dette er det innført en *aktivitetsbasert finansieringsmodell*, der inntektene våre i langt større grad enn tidligere står i direkte samsvar med hva vi faktisk klarer å ”produsere” av for eksempel nye alders-

pensjoner, boliglån og så videre. Internt krever disse endringene en omlegging både i organisasjon og arbeidsmåter. Utad skal endringen først og fremst gjøre det mulig for Statens Pensjonskasse å makte den betydelige kapasitetsutfordringen som følger av at antall pensjoner i fremtiden blir nesten fordoblet, at informasjonsbehovet øker betydelig og at hyppigere skifte i arbeids- og familieforhold gjør pensjonsarbeidet mer arbeidskrevende.

Enda større utfordringer i vente

Utfordringene i fremtiden er større både i omfang og intensitet enn de som preget fortiden. I tillegg til demografiske forhold vil Statens Pensjonskasse også møte utfordringer i form av økende konkurranse, teknologiske endringer, og ikke

minst omstillinger i offentlig sektor. Sykehusreformen er det største eksempelet på en slik omstilling i offentlig sektor som antakelig vil få betydning for Statens Pensjonskasse, kanskje allerede i 2001.

Fortsatt behov for politiske avklaringer

Status som forvaltningsbedrift og ny finansieringsmodell er ikke alene tilstrekkelig til å møte fremtidens utfordringer, men er to viktige faktorer som vil bidra til at vi kan møte de nye utfordringene på en bedre måte enn vi kunne de to foregående tiårene.

Resultatene kommer imidlertid ikke av seg selv. Det kreves betydelig målrettet innsats.

Og ikke minst er det slik at Statens Pensjonskasse fort-

satt har noen viktige strategiske spørsmål som trenger politisk avklaring.

Første trinn i omstillingsprosessen er avsluttet med rimelig tilfredsstillende resultat. Men de neste trinnene blir minst like viktige dersom Statens Pensjonskasse skal kunne tilfredsstillende eiers og kunders behov også på lang sikt.

2001-2010: I teknologiutviklingens tegn?

Innføring av nye, egenutviklede elektroniske saksbehandlingssystemer og nye arbeidsprosesser har i løpet av de siste fem årene gjort Statens Pensjonskasse til en moderne virksomhet som teknologisk sett ligger langt fremme. Tilhørende ny organisasjonsstruktur har bidratt til å gjøre oss til en virksomhet med sterkt fokus på kundenes behov. Like fullt ligger det fortsatt store utviklingsmuligheter i videre satsning på nye teknologiske muligheter.

Perioden 1995 til 1999 innebar tunge løft for Statens Pensjonskasse. Etter fem år med hardt arbeid hadde vi fullstendig skiftet teknologisk plattform, erstattet nesten alle saksbehandlingssystemer med nye og bedre, egenutviklede systemer, og omorganisert hele virksomheten. Dette omstillingsprosjektet (TOPP) krevde i alt 17 000 IT-årsverk og kostet 90 millioner kroner. I dag kan vi konstatere at vi har en solid og fleksibel plattform for videre utvikling.

Stabilisering, konsolidering – og helt ny teknologi

2000 ble året for stabilisering og konsolidering av den nye teknologiske plattformen. Samtidig ble året benyttet til å utvikle teknologiske systemer for kvalitetsheving av medlemsdatabasen.

Vi tok også i løpet av året de første stegene mot interaktive internettløsninger for våre kunder, og nå er medlemmenes første mulighet for direkte innsyn i egne pensjonsrettigheter et faktum. Via vår hjemmeside på Internett, som allerede lenge har inneholdt mye, men passiv informasjon, gis medlemmene nå tilgang til vår medlemsdatabase direkte på skjermen. På den måten får medlemmene tilgang til informasjon om opptjent pensjonsgrunnlag og tjenestetid, og oversikt over

Terje Danielsen
utviklingsdirektør

A handwritten signature in white ink on a dark purple background. The signature is cursive and appears to read 'Terje Danielsen'.

hvilke data arbeidsgiver har meldt inn om den enkelte. På samme måte gis medlemsvirksomhetene mulighet til å sjekke data på sine ansatte og samtidig gi beskjed om pensjonerings, nyansatte i virksomheten eller endringer i stillingsdata.

Tilgang for flere og flere

I januar 2001 har et par tusen medlemmer fått elektronisk tilgang til medlemsdatabasen. I løpet av året tar vi sikte på å gi tilgang til større deler av kundemassen. Av sikkerhetsmessige årsaker utvides tilgangen i et rolig tempo og under god kontroll.

Samtidig har vi planer om å utvikle interaktiviteten ved at medlemmene etter hvert ikke bare skal få innsyn i egne pensjonsrettigheter, men også skal kunne få elektronisk innsyn i fremdriften av saksbehandling av egen sak. Tanken er også at medlemsvirksomhetene via Internett skal kunne følge med på og ha oversikt over sine egne rettigheter og forpliktelser i forhold til pensjonsordningen.

Likevel hovedfokus på kjernevirksomheten

Selv om vi er opptatt av nye

utviklingsmuligheter, er vi likevel nødt til å ha hovedfokus på de tunge saksbehandlingssystemene i kjernevirksomheten.

En av hovedårsakene til at Statens Pensjonskasse produserer pensjoner og andre tjenester til lave kostnader sammenlignet med tilsvarende aktører i pensjons- og forsikringsmarkedet, er at vår saksbehandling takket være egenutviklede saksbehandlingssystemer, foregår elektronisk. Vi har med andre ord en svært liten andel manuell saksbehandling.

Våre elektroniske saksbehandlingssystemer dekker for eksempel i underkant av 98 prosent av samordningslovens komplekse beregninger. Det vil si at kun litt over to prosent av alle pensjoner blir samordnet helt eller delvis manuelt av saksbehandler. I utgangspunktet høres dette kanskje ikke spesielt imponerende ut. Når juss-professor Asbjørn Kjønstad sier at samordningsloven er Norges mest teknisk kompliserte regelverk, samtidig som vi vet at samordningen kan utføres på et syvsifret antall ulike måter, skjønner man likevel

at det er krevende å utføre en så stor andel beregninger elektronisk. (Det må dog nevnes at det på andre områder av saksbehandlingen kreves en større andel manuelle beregninger.)

Forbedringer fortsatt nødvendig

Statens Pensjonskasse har altså ambisjoner om å videreutvikle en teknologisk moderne virksomhet som allerede ligger langt fremme i offentlig sektor. Videreutviklingsmulighetene er mange, og de ligger nært frem i tid. Det som i første rekke *begrenser* mulighetene, er et komplisert regelverk i kombinasjon med en medlemsdatabase som foreløpig inneholder for store mangler.

Parallelt med videreutvikling av de nye internettbaserte løsningene i grensesnittet mot kundene, satser vi derfor tungt på å heve kvaliteten i vår medlemsdatabase. Dette vil øke mulighetene for å nå medlemmer og medlemsvirksomheter med aktuell informasjon og på den måten heve servicenivået betydelig. Samtidig vil en forbedring av kvaliteten på medlemsdatabasen gjøre det lettere å effektivisere

saksbehandlingen ytterligere på de områdene der en stor del av saksbehandlingen må gjøres manuelt.

Hvor langt vil vi gå?

Hvis ønskelig har Statens Pensjonskasse mulighet til å bli en "e-virksomhet", der all kommunikasjon, informasjonshenting, service og levering av tjenester kan skje elektronisk. I praksis vil åpenbart ressurstilgang og evne til omstilling være begrensende, men mulighetene ligger der og venter på å bli utnyttet.

Ønskelig er her et sentralt stikkord. Elektronifisering er effektivt, men i overskuelig fremtid vil Statens Pensjonskasse, som de fleste andre virksomheter, forholde seg til både-og-løsninger – det vil si både tradisjonell saksbehandling med papir som sluttprodukt og elektroniske tjenester. Alle er ikke interessert i eller har mulighet til å la seg betjene elektronisk. Vi må finne en god balanse mellom *elektronisk tjenesteyting* og elektronisk støttet masseproduksjon av *papirbasert tjenesteyting*. Så lenge størstedelen av våre kunder har både rett og plikt til medlemskap, vil Statens Pensjonskasse tilby både-og-

løsninger. Vi vil likevel basere vår virksomhet på elektroniske systemløsninger og tilby elektroniske tjenester til dem som ønsker det.

Uansett hvor stor eller liten betydning den nye teknologien vil komme til å få i fremtiden, er det ikke tvil om at gode IT-løsninger blir et av våre viktigste verktøy for videreutvikling av virksomheten. I den forbindelse har vi i 2000 vært gjennom en prosess der vi har vurdert ulike aspekter ved hvordan IT-satsingen best skal kunne gjennomføres for Statens Pensjonskasse. Vi har valgt å satse på oppbygging av egen IT-avdeling parallelt med støtte fra en tung hovedleverandør av IT-tjenester. Vi har nettopp inngått en rammeavtale med konsulentfirmaet Accenture for de nærmeste tre årene, samtidig som vår egen IT-avdeling har startet et ambisiøst oppbyggingsprogram.

Vårt ønske er å bevise at Statens Pensjonskasse både har vilje og evne til å omstille seg og drive videreutvikling – til beste for kunder og eiere.

Se opp for uførebølgen...

I løpet av nittitallet har det vært en kraftig økning i antall uførepensjonister blant Statens Pensjonskasses medlemmer. Hva kommer dette av, og hva blir konsekvensene for Statens Pensjonskasse og våre medlemsvirksomheter?

Eldrebolegen, og det faktum at det i tiden fremover blir stadig færre yrkesaktive til å forsørge stadig flere pensjonister, har gjort at det i samfunnsdebatten de siste årene har vært pekt på som et stort problem at både sykefraværet og antallet uførepensjonister øker. Kanskje kan man si at eldrebolegen er i ferd med å få selskap av en uførebølge.

De mekanismene som virker inn på utviklingen i antall uførepensjonister er derfor

Trond Nystad
sjefsaktuar

Tabell 1. Kjønnfordeling i medlemsmassen

Andel kjønn	31.12.1995	31.12.1999
Kvinner	49,6 %	50,6 %
Menn	50,4 %	49,4 %

Tabell 2. Aldersfordeling i medlemsmassen

Gruppe	31.12.1995	31.12.1999
Menn under 50 år	35,2 %	33,0 %
Menn 50 år eller eldre	15,2 %	16,5 %
Kvinner under 50 år	35,6 %	35,0 %
Kvinner 50 år eller eldre	14,0 %	15,5 %
Totalt	100,0 %	100,0 %

Tabell 3. Antall nye uførepensjoner fordelt på kjønn (nye oppsatte uføre er ikke inkludert)

	1996	2000	Økning i %
Kvinner	2 128	2 954	38,8 %
Menn	1 198	1 567	30,8 %
Total	3 326	4 521	35,9 %

Tabell 4. Aldersgruppering av nye uføretilfeller

Gruppe	1996	2000
Menn under 50 år	36,0 %	39,7 %
Menn 50 år eller eldre	64,0 %	60,3 %
Kvinner under 50 år	24,2 %	33,3 %
Kvinner 50 år eller eldre	75,8 %	66,7 %

Tabell 5. Historiske tall for antall uføre på nittitallet (begge kjønn)

År	1990	1993	1995	1997	1999	2000
Antall	23 482	25 754	26 856	29 913	34 845	38 515

interessante både ut fra et generelt samfunnsperspektiv og fordi det berører Statens Pensjonskasse og våre medlemsvirksomheter direkte.

For å kunne mene noe kvalifisert om hvorfor dette skjer, må vi begynne med å se nærmere på hvordan uførheten faktisk har endret seg gjennom nittitallet.

Sammensetningen av medlemsmassen

Det totale antallet medlemmer ansatt i medlemsberettiget stilling har vært relativt stabilt de siste ti årene – rundt 280 000 personer. Det har vært en viss økning i antall lærere blant medlemmene i perioden, men ikke andre vesentlige endringer i yrkestilhørigheten.

Vi har sammenlignet sammensetningen av medlemsmassen pr. 31. desember 1995 og 31. desember 1999. (Vi har ikke hatt tilgang på gode medlemsdata pr. 31. desember 1990.)

Tabell 1 viser at det i denne perioden har vært en ”feminisering” av medlemsmassen, og for første gang i

Statens Pensjonskasses historie er nå flere kvinner enn menn ansatt i stilling med rett til medlemskap. I samme periode har det også vært en tendens til at gjennomsnittsalderen blant medlemmene er blitt høyere, siden en større andel av medlemmene i dag er over 50 år enn for fem år siden. (Se tabell 2)

Selv om det totale antallet medlemmer i stilling har vært relativt stabilt, har det altså skjedd en viss demografisk ”forskyvning” mot flere *kvinner* og flere *eldre* medlemmer. Dette er en utvikling vi regner med vil fortsette de neste årene.

Stadig yngre uføre

Ved utgangen av 1990 var det 23 482 løpende uførepensjoner, mot 38 515 ti år senere. Det er en økning på hele 64 prosent. (Se tabell 5)

For å kunne vurdere utviklingen i uførhet er det mest interessant å se på tilgangen av nye uføretilfeller. Vi har valgt å se på tilgang i henholdsvis 1996 og 2000. Tabell 3 viser at økningen i antall nye tilfeller har vært stor for begge kjønn, men den har likevel vært betydelig sterkere blant kvinner enn blant menn (hele 39 prosent mot 31 prosent blant menn).

Tallene viser også at et økende antall av de nye uføre er yngre enn 50 år. Særlig blant yngre kvinner har det vært en markant økning i antall nye uføretilfeller i perioden fra 1996 til 2000. (Se tabell 4) Godt over 30 prosent av de nye uførepensjonene som settes i gang gjelder i dag mennesker som er yngre enn 50 år. Det betyr at svært mange av uførepensjonene som settes i gang i dag vil løpe i 20 år før de går over til alderspensjoner.

Vi har dessverre ikke gode tall på hvor mange av de uførepensjonerte som kommer tilbake i jobb, men kan med nokså stor sikkerhet si at dette skjer i en liten del av tilfellene.

Sterk økning i uførehyppighet

For å vurdere spørsmålet om utviklingen i uførhet blant medlemmene, er det ikke tilstrekkelig å se på utviklingen i antall uføre eller antall nye uføre. Dersom en virksomhet som har totalt ti ansatte får fem nye uføretilfeller på et år, og en annen virksomhet med totalt 1 000 ansatte også får fem nye uføretilfeller samme år, er det åpenbart at det er forskjell i sannsynligheten for å bli ufør i disse to virksomhetene. Det vi må undersøke er alders- og kjønns-spesifikke uførehyppig-

heter. Litt forenklet sagt, vil det si at antallet nye uføretilfeller i hver aldersgruppe og for hvert kjønn må sammenlignes med hvor mange i den samme alders- og kjønnsgruppen som er yrkesaktive, og dermed teoretisk sett kan bli arbeidsuføre.

Generelt har analyser vist at uførehyppigheten øker med økende alder og at hyppigheten for kvinner er høyere enn for menn. Det vil si at dersom sammensetningen av de personer som er omfattet av uførepensjonsordningen blir eldre og/eller andelen kvinner øker, slik tilfellet er for Statens Pensjonskasse, betyr det at antallet nye uføretilfeller vil øke selv om uførehyppigheten i seg selv ikke øker. Dersom uførehyppigheten også øker, vil det forsterke veksten i antall nye uføretilfeller – og det er akkurat det som har skjedd i Statens Pensjonskasse gjennom nittiårene. Sam-

tidig som sammensetningen av medlemsmassen har endret seg mot flere eldre og flere kvinner, har uførehyppigheten økt betydelig. Det kan se ut som om uførehyppigheten har økt med opp mot 50 prosent i løpet av få år.

Denne økningen samsvarer med utviklingen i andre tjenstepensjonsordninger og i den generelle befolkningen (folketrygden). Flere forsikringsselskaper og pensjonskasser har vært nødt til å øke sine uførepremier. Folketrygden har opplevd et rekordhøyt antall nye innvilgede uførepensjoner.

Det vi ikke har analysert nærmere her, er hvordan veksten i antall uførepensjoner er fordelt på ulike yrkesgrupper. Det er likevel grunn til å anta at det er forskjeller i utviklingen for de forskjellige yrkesgruppene.

Flere uføre – høyere kostnader

En slik økning i uførehyppigheten vil naturlig nok slå ut i økte kostnader for pensjonsordningen. Det sier seg selv at når en stadig større andel av medlemmene blir uføre i stadig yngre alder sammenlignet med tidligere, må dette gi betydelig utslag også i det langsiktige premienivået for virksomhetene. Det er jo virksomhetene som til syvende og sist skal finansiere kostnadene ved tjenstepensjonsordningen.

Dette kan illustreres ved at løpende premiesats vil øke med mellom 0,5 og 1,0 prosentenheter ved en økning på femti prosent i uføreantakelsene. Det vil med andre ord gi en sannsynlig økning i premien på mellom fem og ti prosent.

Det er også interessant å se på hvor mye penger som må

settes av ved hvert nytt uføretilfelle for å dekke utbetalingene av fremtidig uførepensjon. Avsetningsbehovet varierer med alder, kjønn og lønnsnivå. Ser vi på en mann med en årslønn på rundt 250 000, vil full avsetning for en løpende pensjon resten av levetiden bli på rundt 1,1 millioner kroner dersom mannen er 30 år når han blir ufør.

Hva kan Statens Pensjonskasse gjøre?

Statens Pensjonskasse går for tiden gjennom sin praksis og sine rutiner for å vurdere om det er noe som bør endres i forbindelse med økningen i antall uføre, men det er begrenset hvilke innstramninger Statens Pensjonskasse isolert sett kan gjennomføre. De mest effektive tiltakene for å unngå høye uføretall er det nok virksomhetene selv som må gjennomføre, ved at de setter inn tiltak for å unngå at sykmeldte går videre til uførepensjon. Det såkalte

Sandman-utvalget har foreslått en rekke tiltak for å redusere sykefraværet og veksten i antall uførepensjonister. Selv om forslagene i første rekke er rettet mot folketrygdordningen, vil tiltakene også kunne ha stor betydning for uføreutviklingen i tjenestepensjonsordningene. Det blir derfor spennende også for Statens Pensjonskasse å se hvilke av forslagene som blir fulgt opp politisk.

Når kommer toppen?

Det store spørsmålet er om utviklingen de siste årene har nådd en midlertidig topp, om veksten flater ut eller om veksten fortsetter. Vi har ikke noe klart svar på dette spørsmålet, men vi er redde for at det ennå vil gå noen år før veksten eventuelt avtar. Det betyr igjen at det sannsynligvis vil bli betydelige økninger i pensjonskostnadene for virksomhetene i årene som kommer.

Hvem er vi?

Vi er i dag 267 ansatte i Statens Pensjonskasse, omtrent samme antall som vi var i 1999. Gjennomsnittsalderen er rundt 38/39 år, så vi er en forholdsvis ung arbeidsplass. 30 prosent av de ansatte er i aldersgruppen 30 - 34 år. Kjønnfordelingen har vært nokså stabil de siste årene: vi er 66 prosent kvinner og 34 prosent menn.

I år 2000 fortsatte vi å ha fokus på internopplæring og arbeidsmiljø. Vår interne *SPK-skole* var fra tidlig på året i full drift og evalueres et par ganger i året med tanke på kurs-tilbud, opplegg og utvikling av nye metoder og systemer.

Vi gjennomførte i løpet av 2000 også en større arbeidsmiljøundersøkelse, denne gang med større vinkling på lederutvikling enn tidligere. Denne årlige undersøkelsen er en del av vårt *Helse-, miljø- og sikkerhetssystem* (HMS), og gir oss et godt grunnlag for å vite hvilke tiltak det er viktig å sette i verk. De fleste medarbeiderne synes å mene at arbeidsmiljøet er godt, noe vi for så vidt også fikk bekreftet av Arbeidstilsynet, som vi hadde besøk av våren

og medlemmene våre

2000. Vi fikk ingen pålegg om tiltak, men ble tvert i mot ønsket lykke til med det videre arbeidet på HMS-siden.

Vår *Sportsklubb* som ble opprettet i 1935 bidrar i stor grad til at trivselen også utenom arbeidstid er god. Foruten flere arrangementer av mer festlig karakter, administrerer Sportsklubben squash-turneringer, fotballag for damer og herrer, deltakelse i Holmenkollstafetten og mye mer.

Hvem er medlemmene våre?

Ved utgangen av 2000 var det ca. 712 000 personer med rettigheter i Statens Pensjonskasse. Deres tilknytning til oss er av tre typer:

- Vi har ca. 280 000 medlemmer som er ansatt i medlemsberettiget stilling i dag.

- Vi har ca. 250 000 medlemmer med rett til oppsatt pensjon, det vil si medlemmer som har vært ansatt minst tre år i medlemsberettiget stilling, men som ikke er det lengre.

- Vi har ca. 182 000 pensjonister som får pensjon fra oss hver måned.

De medlemmene som er ansatt i medlemsberettiget stilling i dag er hovedsakelig ansatt i statsforvaltningen, statsaksjeselskaper, statsforetak, statlig forretningsdrift, forskningsinstitusjoner og skoleverket. I tillegg har ansatte i en del humanitære, religiøse og kulturelle institusjoner medlemskap hos oss.

Hvordan arbeider vi?

Fra og med 1. januar 2001 ble Statens Pensjonskasse omdannet fra et ordinært forvaltningsorgan til *forvaltningsbedrift*. Overgangen til

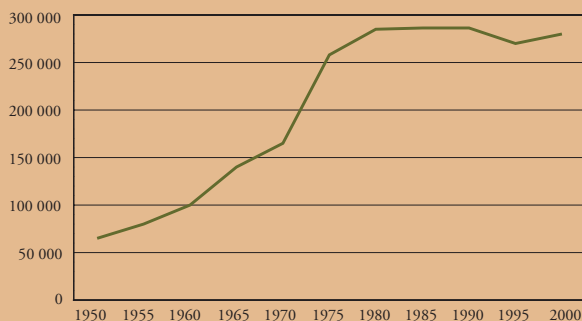
forvaltningsbedrift innebærer en *aktivitetsbasert økonomimodell* der våre inntekter i mye større grad enn tidligere står i direkte svar med hva vi faktisk klarer å "produsere" av for eksempel nye pensjoner, boliglån og så videre. Ny økonomimodell sørger også for at kostnadene ved de ulike produktene synliggjøres på en tydelig og god måte.

Overgangen til forvaltningsbedrift gjorde det også nødvendig å endre vår interne organisering. Den nye organisasjonsstrukturen består av *virksomhetsområder, resultatenheter, interne tjenester* og noen rene *stabsfunksjoner*. Ledernes oppgaver er nå definert i forhold til om de har ansvar for et virksomhetsområde eller en resultat enhet. Den som har ansvaret for et virksomhetsområde skal utvikle strate-

gier og sette mål, mens den ansvarlige for den enkelte resultat enhet sammen med sine medarbeidere skal sørge for at målene oppnås, det vil si ha fokus på å få til en mest mulig effektiv produksjon og drift.

Som det går frem av organisasjonskartet på neste side, øker vi innsatsen mot våre medlemsvirksomheter, ved at vi har opprettet et eget virksomhetsområde og en resultat enhet som heter bedriftskunder. Denne enheten har ansvaret for å betjene samtlige medlemsvirksomheter, det vil si det vi kan betegne som våre bedriftskunder. Inn under seksjon bedriftskunder ligger den tidligere markedsseksjonen.

Historisk utvikling i antall medlemmer i stilling

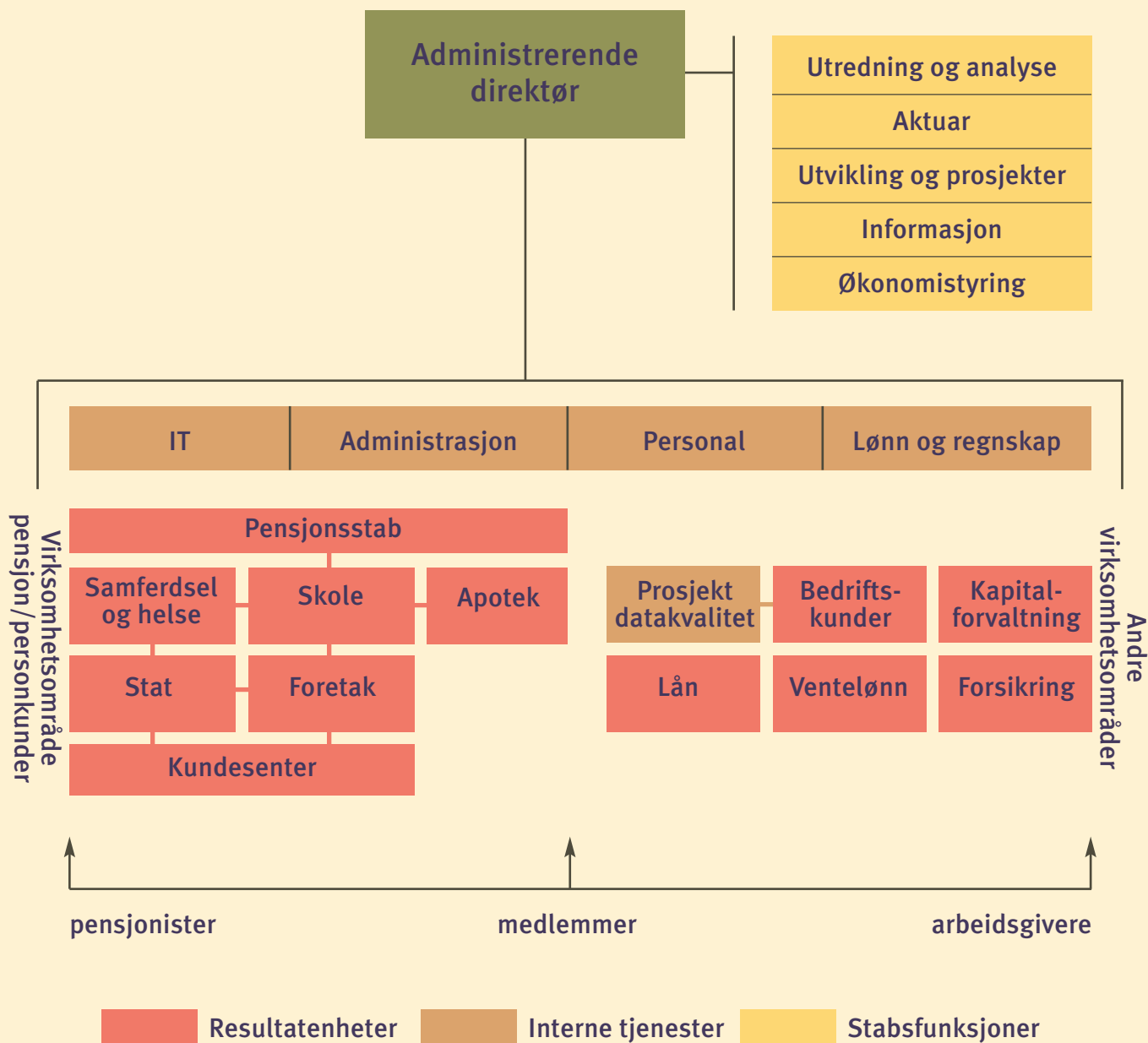

Forskjellige grupper medlemmer i Statens Pensjonskasse pr. 31.12.2000

Virksomhet	Antall medlemmer
Sentral statsforvaltning	104 000
Forvaltningsbedrifter	4 000
Fristilt forretningsdrift	42 000
Forskningsinstitusjoner (off. og private)	6 000
Universiteter og høyskoler (off. og private)	24 000
Skoleverket	96 000
Øvrige ikke-statlige virksomheter	4 000
Totalt	280 000

Organisasjonskart

14

Pensjoner

Alderspensjon

Alderspensjon fra Statens Pensjonskasse er en tjenestepensjon. Retten til pensjon er en del av arbeidsavtalen for hver enkelt arbeidstaker. I tillegg er pensjonsordningen lovfestet.

For alderspensjon har vi en hovedregel om garantert pensjonsnivå (også kalt bruttogarantien) som sikrer medlemmer med full pensjonsgivende tjenestetid (30 år for medlemmer i stilling) en samlet brutto pensjon fra oss og folketrygden på minst 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget tilsvarer vanligvis den lønnen arbeidstakeren har i det han eller hun blir pensjonist. Dersom arbeidstakeren har arbeidet deltid, vil pensjonsgrunnlaget, og dermed pensjonen, normalt bli redusert i forhold til den gjennomsnittlige stillingsprosenten arbeidstakeren har hatt.

De 66 prosentene er en minstegaranti - for de fleste vil pensjonsutbetalingen bli noe høyere. Alle pensjonstypene reguleres i takt med folketrygdens grunnbeløp (G). Hver gang grunnbeløpet stiger, stiger pensjonene fra oss med samme prosent.

Antallet alderspensjonister har de siste årene vist en jevn økning. Dette har sammenheng med den ekspansjonen som særlig på sekstitallet skjedde i statssektoren og skoleverket. Selv om antall medlemmer i stilling har stagnert de siste årene vil antall pensjonister fortsette å stige i årene fremover. Røft sett regner man med en fordobling i løpet av de nærmeste 20 årene (se tabell side 16).

Avtalefestet pensjon (AFP)

Avtalefestet pensjon er en tariff-festet førtidspensjonsordning som gir eldre arbeidstakere mulighet til å

gå av med pensjon før vanlig pensjonsalder. AFP-ordningen omfatter arbeidstakere innenfor det statlige hovedtariffområdet, i hovedsak statsansatte og lærere. For andre medlemmer i Statens Pensjonskasse må det være inngått egen tariffavtale om AFP.

Størrelsen på den avtalefestede pensjonen avhenger av når arbeidstakeren velger å gå av. Mellom 62 og 65 år vil AFP som regel tilsvare den alderspensjonen arbeidstakeren ville fått fra folketrygden ved å fortsette å arbeide frem til fylte 67 år, pluss et AFP-tillegg på 1 700 kroner pr. måned.

Etter fylte 65 år beregnes AFP som en ordinær alderspensjon fra oss, eventuelt etter folketrygdens regler dersom dette lønner seg for arbeidstakeren.

Den kraftige økningen i antall avtalefestede pensjoner har fortsatt i 2000, med en (foreløpig?) topp i oktober. Det meste av engangseffekten ved utvidelsen av ordningen i 1997 og 1998 er dermed tatt ut, men antall AFP-pensjoner kan likevel komme til å øke de nærmeste årene fordi større alderskull nærmer seg pensjonsalder.

I forkant av innstramningen

Antall AFP-pensjonister fordelt på alder og pensjonsgrad

Alder	Pensjonsgrad	62	63	64	65	66	67	Total
	10	6	2	11	20	7		46
	20	144	202	98	74	40	3	561
	30	10	4	7	2			23
	40	449	589	239	205	131	3	1 616
	50	50	20	27	7	7	1	112
	60	3	3	7	3		1	17
	100	664	851	1 118	1 128	1 225	97	5 083
Total		1 326	1 671	1 507	1 439	1 410	105	7 458

i regelverket for inntekt ved siden av pensjon 1. august 2000 var det en kraftig økning i antall nye AFP-pensjoner.

Mange av de yngste AFP-pensjonistene velger å gå av med delvis pensjon (se tabell forrige side), dette er en ny utvikling etter 1997.

Spesiell førtidspensjon

Spesiell førtidspensjon er en type pensjonering som brukes i en tidsbegrenset periode av enkelte virksomheter i forbindelse med ekstraordinære nedbemannings situasjoner. Disse ordningene fastsettes ved stortingsvedtak, og gir anledning for de ansatte til å gå av med pensjon fra de fyller 60 år. Antall pensjonister med denne pensjonstypen har gått ned de siste årene, også i 2000.

De store omstillingene i forsvaret kan komme til å føre til en økning i antall førtidspensjoner de nærmeste årene.

Uførepensjon

Uførepensjon er en ytelse som tilbys dem som på grunn av sykdom eller skade får redusert sin lønnsinntekt fordi de må gå ned i stillingsstørrelse eller slutte helt å arbeide. Statens Pensjonskasse stiller, i motsetning til folketrygden, ingen krav til minstegrad av uførhet. Uførepensjonen kan innvilges uavhengig av om uførheten er av varig eller midlertidig karakter.

Regelen om garantert pensjonsnivå gjelder også for uførepensjon. Uførepensjonister får i tillegg medregnet ekstra pensjonsgivende tjenestetid, ved at vi regner

med den tjenestetiden vedkommende kunne fått ved å fortsette å arbeide frem til aldersgrensen. Ved beregning av uførepensjon benyttes vi den stillingsstørrelsen som gjaldt på uføretidspunktet, og ikke den gjennomsnittlige stillingsprosenten slik det gjøres for alderspensjon.

Antall uførepensjoner øker fortsatt kraftig, også relativt sett. Utviklingen de siste tre årene kan tyde på at den nedbremsingen vi så i antall nye uføretilfeller på starten av nittitallet var midlertidig. Dette støttes av tilsvarende utvikling i andre tjenestepensjonsordninger samt i folketrygden.

Etterlattepensjon

Etterlattepensjon er en pensjon som kommer medlemmers etterlatte til gode når

medlemmet dør. Ektefelle eller registrert partner og barn vil dermed kunne sikres en viss inntekt.

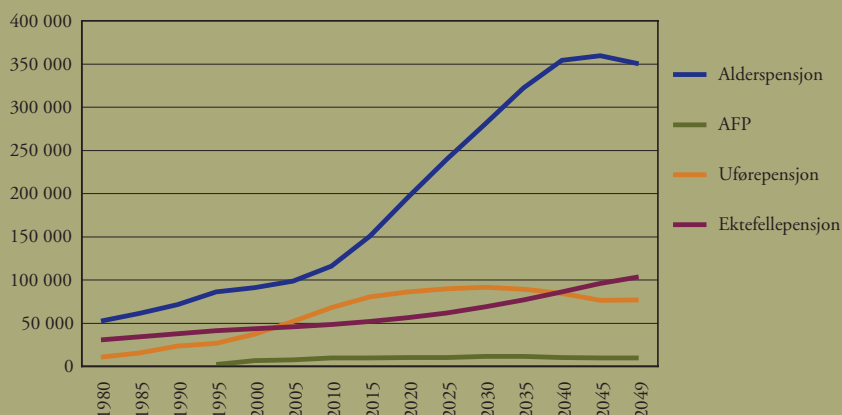
For etterlattepensjon er reglene for beregning noe annerledes enn for de andre pensjonstypene. Til og med år 2000 har en etterlattepensjon for ektefelle/registrert partner (ektefellepensjon) utgjort 60 prosent av den alderspensjonen avdøde medlem ville hatt rett til hos oss dersom han/hun hadde fortsatt i stillingen frem til aldersgrensen, eller mottok dersom avdøde allerede var pensjonist.

Etterlattepensjonen samordnes med tilsvarende ytelse fra folketrygden. Den utbetalte pensjonen har dessuten ofte blitt redusert på grunn av inntektsprøving i forhold til den etterlattes egen inn-

Prognose: Antatt utvikling i antall pensjonister i Statens Pensjonskasse

Eldreølgen vil ramme tungt:

- Vi vil gå fra 180 000 til 300 000 pensjonister de neste 15 årene.
- Effekten for Statens Pensjonskasse vil bli «dobbel» på grunn av demografisk utvikling og utbyggingen i offentlig sektor.
- Økningen de neste 15 årene vil bli dobbelt så stor som økningen de foregående årene.

tekt eller egen opptjente pensjon.

Barnepensjoner har til og med 2000 vært beregnet som en viss prosentsats av den alderspensjonen den avdøde forelder ville hatt rett til fra oss. Størrelsen på pensjonsprosenten har blant annet vært avhengig av antall barn, av om den gjenværende forelder ble etterlattepensjonist og av om begge eller den ene av foreldrene er døde.

Fra og med 1. januar 2001 ble det innført helt nye og forutsigbare regler for beregning av etterlattepensjoner. Ved innføringen av de nye reglene gikk etterlattepensjonsordningen over fra å være en brutto-ordning, som de andre pensjonene våre, til å bli en netto-ordning. Etter de nye reglene skal etterlatte-

pensjonen (både ektefellepensjon og barnepensjon) beregnes som en fast prosentsats av avdødes pensjonsgrunnlag. Etterlattepensjon beregnet etter de nye reglene skal verken inntektsprøves eller samordnes.

Når det gjelder ektefellepensjon vil det i lang tid gjelde overgangsregler som gjør at det gamle regelverket (brutto-ordningen) fortsatt vil bli brukt for mange.

I år 2000 observerer vi en liten nedgang i antall ektefellepensjoner. Den langsiktige trenden er at antall ektefellepensjoner øker noe, men mye mindre enn andre pensjoner. Dette har delvis sammenheng med at andelen kvinner har økt i offentlig sektor (kvinner lever i gjennomsnitt lengre enn menn).

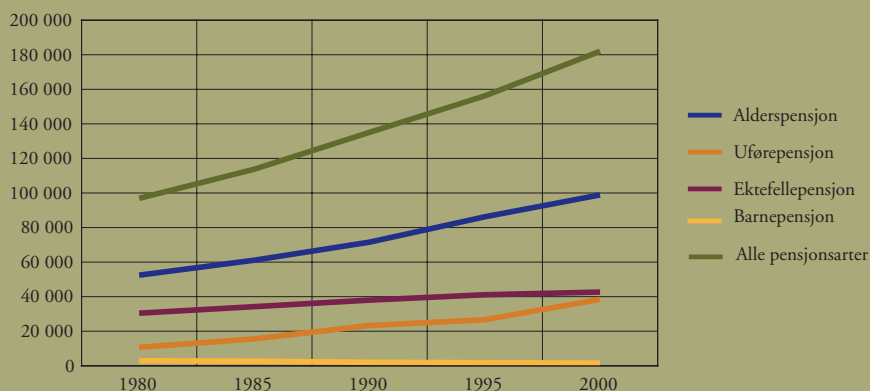
Antall barnepensjoner har hatt en svak oppgang i absolutt antall i år 2000. Tendensen de siste årene har vært en svak nedgang.

Pensjonsnivået i 2000

Bruttonivået på pensjonene blir regulert i takt med folketrygdens grunnbeløp (G). I 2000 økte grunnbeløpet med 4,5 prosent.

Nettonivået på pensjonen vil også for de fleste bli regulert omtrent som G. Pensjonister med svært lav bruttopensjon, kan imidlertid risikere å få samordnet bort hele pensjonen. Dersom folketrygdens særtillegg fortsetter å øke mer enn G, vil dette øke antall nullpensjoner.

Historisk utvikling antall pensjonister i SPK

Yrkesskadeforsikring

Alle som utfører arbeid i arbeidsgivers tjeneste er omfattet av lov om yrkesskadeforsikring. Denne loven sikrer arbeidstakere erstatning for skader eller sykdom som skyldes yrkesskade. Den gir også de etterlatte rett til erstatning dersom en arbeidstaker dør som følge av skaden/sykdommen. Det er helt avgjørende for retten til å få yrkesskadeerstatning at det er årsakssammenheng mellom skaden og uførheten eller dødsfallet.

Arbeidstakere som omfattes av hovedtariffavtalen i staten er i tillegg dekket av denne avtalens bestemmelser om ytelse ved yrkesskade.

Statens Pensjonskasse behandler saker om yrkesskadeerstatning til statsansatte både etter loven og etter tariffavtalen.

Forsikringspremien beregnes særskilt for hver enkelt virksomhet, og er avhengig av hvilke yrkesgrupper som er ansatt i virksomheten og hvor høy risikoen for skade antas å være i disse gruppene.

I 2000 mottok vi 653 skademeldinger om yrkesskade eller yrkessykdom. Av disse er 436 avsluttet uten utbetaling, blant annet fordi det ikke foreligger noen skade som gir rett til erstatning.

Det ble i 2000 utbetalt erstatning i 156 saker. Den samlede utbetalingen var på ca. 40 millioner kroner, dvs. ca. 255 000 kroner i gjennomsnitt.

Den laveste utbetalingen var på 110 kroner, mens den høyeste var på over 1,5 millioner kroner.

Ved utgangen av 2000 hadde vi 433 saker som fortsatt var under behandling. I de fleste av disse sakene er skadens omfang ikke klarlagt, for eksempel fordi prognosen for uførhet er svært usikker. I en lang rekke av disse sakene er deler av erstatningsbeløpet utbetalt.

Gruppelivsforsikring

Utvikling i antall gruppelivsutbetalinger

År	Antall pers.	Samlet utbet. (mill. kroner)
1990	410	48,5
1991	401	48,0
1992	367	60,5
1993	353	69,3
1994	365	76,8
1995	363	72,1
1996	264*	59,2*
1997	312	73,0
1998	281	73,5
1999	276	77,7
2000	264	80,6

* De lave tallene for 1996 skyldes at noen virksomheter med relativt mange ansatte, valgte å melde seg ut av ordningen dette året.

Når en statsansatt som er omfattet av hovedtariffavtalen i staten dør, utbetales et engangsbeløp til de etterlatte, uavhengig av om dødsfallet skjer på arbeid eller i fritid. Det spiller heller ingen rolle hva som er årsak til dødsfallet. Engangsbeløpet kommer i tillegg til en eventuell etterlattepensjon.

Virksomheter med medlemskap i Statens Pensjonskasse, men som ikke kommer inn under hovedtariffavtalen, kan også inngå særskilt avtale om gruppelivsforsikring for sine ansatte.

Størrelsen på forsikringsbeløpet er avhengig av avdødes alder. Hovedregelen er at beløpet nedtrappes fra maksimum ti G (dersom avdøde var 50 år eller yngre) til minimum fem G (dersom avdøde var 60 år eller eldre).

Premien dekkes av arbeidsgiver, mens den enkelte arbeidstaker skattes for for delen av å være gratis forsikret.

I 2000 ble det utbetalt forsikringsbeløp etter 264 per-

soner. Til sammen betalte vi ut 80,6 millioner kroner.

Hvis den forsikrede ikke etterlater seg ektefelle, samboer eller barn under 25 år, utbetales det to G til dødsboet. Det ble i år 2000 utbetalt erstatninger til 65 dødsbo. Gjennomsnittlig beløp der erstatningen ikke gikk til dødsboet, var på vel 370 000 kroner.

Tabellen viser utviklingen i antall gruppelivsutbetalinger fra 1990 og frem til og med 2000.

Låneordningen

Låneordningen i Statens Pensjonskasse er et tilbud til alle medlemmer og pensjonister i Statens Pensjonskasse. Låneformålene er kjøp og ombygging/utvidelse av bolig, samt refinansiering av boliglån.

Renten på lån i Statens Pensjonskasse følger normalrenten for rimelige lån i arbeidsforhold med et tillegg på 0,5 prosentpoeng. Renten var 5,5 prosent i 2000, men økte fra 1. januar 2001 med ett prosentpoeng til 6,5 prosent.

Ved tariffoppgjøret i mai 2000 ble lånerammen økt fra 350 000 til 500 000 kroner. Denne endringen i låneordningen, kombinert med det høye rentenivået i de private låneinstitusjonene, medførte at Statens Pensjonskasse på ny fikk meget stor pågang fra medlemmer som ønsket lån. I 2000 mottok vi totalt 22 198 lånesøknader, hvorav 18 687 i annet halvår.

Statens Pensjonskasse utbetalte 7 494 nye lån i 2000. I første halvår ble alle søknader om lån til kjøp av ny bolig behandlet innen en måned etter mottak. På grunn av den store

pågangen økte behandlingstiden for dette låneformålet til to måneder i siste halvdel av 2000.

I april 2000 ble vi å jour med behandling av refinansieringssøknader og ventetiden ble redusert til én måned. På grunn av den nye, store pågangen var saksbehandlingstiden for refinansiering ved utgangen av 2000 igjen ca. seks måneder. For å øke kapasiteten, har Statens Pensjonskasse også fra og med høsten 2000 kjøpt bistand fra DnB og Lindorff til behandling av refinansieringssøknader.

I tillegg til økningen i lånebeløpet medførte den nye finansavtaleloven som trådte i kraft 1. juli 2000, vesentlige endringer i lånesaksbehandlingen. Samme dato byttet vi også systemleverandør og tok i bruk et nytt elektronisk saksbehandlingssystem.

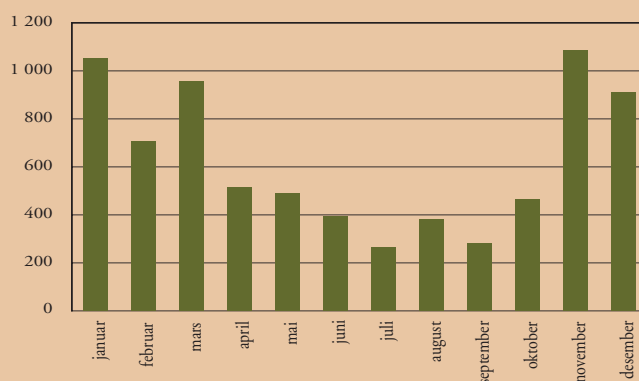
Samlet utlånt beløp ved utgangen av 2000 var 6,03 milliarder, en økning på 48 prosent i forhold til 1999. Antall lån har økt med 10 prosent fra 24 058 til 26 566. Gjennomsnittlig restgjeld har økt fra 169 364 kroner til 227 283

kroner, det vil si en økning på 34 prosent. En stor del av økningen i utlånt beløp skyldes økningen i lånerammen, mens økningen i gjennomsnittlig restgjeld også må tilskrives innfrielse av mange gamle lån med lav restgjeld.

I 2000 avskrev Statens Pensjonskasse 784 274 kroner i misligholdte lån. Det utgjør 0,13 promille av samlet utlånt beløp.

Renteinntektene fra låneordningen ble i 2000 inntektsført med 263,8 millioner kroner i statskassens regnskap.

Utbetalte lån pr. måned 2000

Bevegelse i utlånsmassen 2000

	Antall	Beløp i tusen kroner		Gjennomsnittlig restgjeld
Beholdning pr. 31.12.99	24 058	4 074 567		169 364
Beholdning pr. 31.12.00	26 566	6 038 008	+48 %	227 283 + 34 %

Ventelønn og vartpenger

Ventelønn skal gi økonomisk trygghet ved oppsigelse, ved at den gir kompensasjon for uforskyldt tap av arbeidsinntekt og reduserer de økonomiske skadevirkningene for den enkelte. Samtidig opprettholder ventelønnsnettverkene retten til pensjon som om de fortsatt var ansatt i medlemsberettiget stilling. Dessuten medfører ventelønnen en utvidet fortrinnsrett til annet arbeid ved at ventelønnsnettverkene har fortrinnsrett til annen passende stilling i hele det statlige arbeidsmarkedet så lenge de mottar ventelønn. Fortrinnsretten, sammen med selve ventelønnen, er viktige rammevilkår for omstilling som medfører overtallighet. Ordningene har særlig betydning for eldre arbeidstakere med lang tjeneste i virksomheten.

For å få ventelønn skal man være registrert som reell arbeidssøker hos Aetat, og man må være villig til å ta høvelig arbeid.

Målet om å utbetale vente-

lønn til rett tid, det vil si måneden etter lønnsopphør, ble i 2000 oppfylt i alle tilfeller der nødvendige opplysninger var mottatt i tide.

I løpet av 2000 økte antallet ventelønnsnettverkere fra 2 132 til 2 274 (se tabell nederst på siden). Omstillingene har vært særlig store innenfor samferdselsvirksomhetene. Vi forventer at tilgangen på nye saker pr. år i tiden som kommer vil synke noe sammenlignet med de siste årene.

Arbeid

En relativt stor andel av dem som mottok ventelønn, om lag halvparten, har vært i arbeid i løpet av året. Det er imidlertid vanskelig å komme i nytt *fast* arbeid.

Ved årsskiftet hadde 436 (av i alt 2 274) ventelønnsnettverkere stopp i utbetalingen av ventelønn fordi de hadde fått midlertidig arbeid. 143 personer var i arbeid samtidig som de mottok fast redusert ventelønn. I tillegg var det 422 personer som

sendte inn melding om arbeidsinntekt i enkelte måneder (i alt 2 898 slike meldinger i 2000). I 2 120 tilfeller førte dette til reduksjon/bortfall av ventelønnen.

I løpet av året var det 141 ventelønnsnettverkere som fikk fast arbeid, og 66 fikk innvilget uførepensjon, slik at retten til ventelønn falt bort for godt.

Formidlings- og informasjonsrettet arbeid

Statens Pensjonskasse, ved ventelønnsseksjonen, har i samarbeid med Aetat et ansvar for at arbeidssøkere som mottar ventelønn kommer i arbeid. Strategien for år 2000 har vært å bygge en plattform for dette arbeidet, der økt informasjon om arbeidssøkere med ventelønn og aktuelle tiltak har vært et virkemiddel. I den sammenheng ble det produsert et nyhetsbrev til Aetat og alle statlige virksomheter, og service og informasjon via Internett ble forbedret gjennom et eget prosjekt.

Det ble i 2000 mulig for arbeidsgivere å legge ledige stillinger, til bruk for overtallige, direkte inn på Statens Pensjonskasses nettsider.

Statens Pensjonskasse har samarbeidet med Aetat og kommet frem til avtaler om utveksling av informasjon. Vi har også innledet samarbeid med et privat byrå. Dette har også ført til konkrete formidlingsresultater.

Videre har ventelønnsnettverkene i større grad enn tidligere blitt kartlagt og profilert, spesielt i forhold til arbeidsaktivitet, kompetanse og alder. Målet har vært å få fokus på arbeidssøkere med ventelønn som en ressurs, samtidig som det har vist seg at gruppen ikke er ensartet, men behøver bredden i servicen Aetat kan tilby (kurs, samtaler og så videre), på samme måte som Aetats søkere ellers.

Ventelønnsseksjonen har, på samme måte som tidligere, vært aktive på foredragsfronten, og det kan nevnes at det

Ventelønnsnettverkere pr. 31. 12. 2000, fordelt på kjønn og alder

Totalt antall	Kvinner	Menn	Yngre enn 40 år	40-49 år	50-59 år	60 år og eldre
2 274	1 306	969	79	263	1 225	707

Annet i 2000

ble inngått en avtale med Posten BA om utstrakt informasjon til deres omstillingskonsulenter.

I 2000 ble også en ny og forbedret utgave av brosjyren om ventelønn og vartpenger sendt ut til statlige virksomheter. De mest brukte standardbrevene ble forbedret, og nye ble produsert. Dette gjaldt også for standard-skjema, som nå dessuten er gjort tilgjengelige for nedlasting via Internett.

Vartpengeordningen

Medlemmer i Statens Pensjonskasse som er ansatt i ikke-statlige virksomheter omfattes vanligvis av vartpengeordningen, som er gitt i lov om Statens Pensjonskasse. Vartpengeordningen har samme formål som ventelønn, og reglene er nesten identiske. Ved årsskiftet mottok 208 personer vartpenger, mot 142 ved forrige årsskifte.

Informasjonsmaterieil

Vi oppdaterte i løpet av 2000 de aller fleste av de eksisterende brosjyrene våre i forhold til nye regler, endringer i grunnbeløp og så videre.

Den samlede oversikten over brosjyrer ser nå slik ut (årstall for sist ajourførte utgave i parentes):

Rettigheter og trygghet (2000)
Alderspensjon og AFP (2000)
Uførepensjon (2000)
Uførepensjon, nynorsk (1999)
Etterlattepensjon (2000)
Grupplivsforsikring (2001)
Yrkesskadeforsikring (2000)
Ventelønn og vartpenger (2000)
Ventelønn og vartpenger, nynorsk (1999)
Arbeidsgiverhåndboken (1999)

www.spk.no

Våre hjemmesider på Internett ble lansert i januar 1999, og har adressen *www.spk.no*. Hjemmesidene dekker informasjonsbehov både for arbeidsgivere, yrkesaktive medlemmer og pensjonister. All informasjon som finnes i trykt utgave, er tilpasset det nye mediet og gjort tilgjengelig på Internett. I tillegg finnes det også tilrettelagt informasjon som kun er publisert på hjemmesidene og som ikke blir gitt ut i trykt utgave.

I tillegg til vanlig rettighetsinformasjon tilbyr vi også interaktive tjenester som lånekalkulator og pensjonskalkulator. Det kjøres i snitt over 1 500 beregninger på lånekalkulatoren pr. uke. Andre tjenester som er mye brukt er elektroniske skjema som kan lastes ned og fylles ut på skjerm, samt funksjonen for brosjyrebestilling.

Tjenesten ble i løpet av året mer komplett ved at en del ny informasjon er utarbeidet spesielt for Internett. Det er blant annet lagt ut en egen "kortversjon" som beskriver alle våre produkter i korte trekk, og vår nye serviceerklæring har fått sitt eget område på hjemmesidene. I tillegg har vi videreutviklet sidene for ventelønn/vartpenger ved å etablere en egen stillingsdatabase og mulighet for å registrere ledige stillinger elektronisk.

Den viktigste oppgaven for 2000 har vært etableringen av *SPK interaktiv*. Dette er en passordbeskyttet tjeneste hvor både enkeltmedlemmer og arbeidsgivere kan få tilgang til opplysninger som vi har registrert i våre systemer. Enkeltmedlemmer som har fått tilsendt passord får oversikt over opptjente rettigheter, og tilgang til å kontrollere at opplysningene vi har mottatt er riktige. På samme måte kan arbeidsgivere få oversikt over egne ansatte og de opplysningene de har rapportert inn

til oss. SPK interaktiv er et viktig steg i forhold til å benytte Internett som foretrukket kanal fremfor tradisjonelle kanaler som brev og lignende.

Det blir i snitt ”åpnet” over 3 000 sider pr. dag i vår tjeneste. Det vil si at vi har bortimot 600 besøkende pr. dag, dersom vi forutsetter at hver enkelt besøkende åpner ca. fem sider. Sidene for boliglån og lånekalkulatoren er mest besøkt og utgjør i 2000 ca. 70 prosent av samtlige oppslag på www.spk.no.

Det ble i mai 2000 gjennomført en brukerundersøkelse rettet mot 1 000 brukere av tjenesten. Undersøkelsen ble gjennomført direkte på Internett via et elektronisk skjema som ble distribuert til noen av de besøkende. Vi fikk gjennomgående positive tilbakemeldinger på tjenesten. (Det er laget en egen rapport etter undersøkelsen som vi benytter aktivt i videreutviklingen av sidene).

Selv om www.spk.no fortsatt betraktes som et supplement til de tradisjonelle informasjonskanalene, viser både besøkstallene og internettutviklingen generelt at dette blir et stadig viktigere medium for oss også i årene som kommer.

Arbeidsgiverkurs

Kurs og foredrag overfor medlemsvirksomhetene våre er informasjonstiltak vi legger stor vekt på. Ved siden av å bygge opp kunnskap hos arbeidsgiverne, skal kursvirksomheten bidra til å bygge relasjoner med viktige samarbeidspartnere. Videre er kursvirksomheten en viktig kanal for tilbakemeldinger, og bidrar til å gjøre kontakten mellom Statens Pensjonskasse og arbeidsgiverne så problemfri som mulig.

Følgende kurs og foredrag ble gjennomført i fjor:

- 20 produktkurs (generell orientering om medlemskap i Statens Pensjonskasse og om de enkelte ytelsene)
- 20 rapporteringskurs (opp-læring i rapporteringsrutiner)

Til sammen deltok rundt 1 500 representanter for medlemsvirksomhetene våre (hovedsakelig lønns- og personalansatte) på disse kursene.

I 2000 ble for første gang noen av kursene holdt andre steder i landet enn i Oslo. Dette vil vi fortsette med i 2001, ved at det blir holdt kurs i alle landsdeler i tillegg til i Oslo.

Kurs/foredrag i regi av andre

Utenom de kursene vi selv arrangerer holder Statens Pensjonskasse også kurs på bestilling fra arbeidsgivere eller medlemsgrupper. De mest vanlige typene kurs/foredrag er

- kurs i forberedelse til pensjonsalder arrangert av virksomheten selv
- medlemsmøter i fagforeninger
- informasjonsmøter i forbindelse med omstillinger i virksomhetene

Statens Pensjonskasse deltok på 63 slike kurs/foredrag i regi av andre i 2000.

SPK seniorkurs

I 2000 startet Statens Pensjonskasse et helt nytt kurs-tilbud til våre medlemmer: *SPK seniorkurs* – kurs i forberedelse til pensjonsalder. Dette gjorde vi fordi vi ønsket å bidra til å øke medlemmenes kompetanse ikke bare om pensjon, men også om andre sider av pensjonisttilværelsen.

Størst oppmerksomhet på kursene vies til økonomiske forhold som personlig økonomi, arv/skifte og selvsagt pensjon, men også tema som helse, kosthold og aldring har plass på kursprogrammet. Alle medlemmer som deltar på kursene får dessuten tilbud om personlig

beregning av sin pensjon og veiledning fra våre pensjonsveiledere.

Det ble i 2000 holdt seks kurs med til sammen 122 medlemmer og 40 ektefeller/samboere som deltakere. Alle kursene ble i 2000 holdt på Østlandet. I 2001 blir det også holdt regionale kurs.

Kundesenteret

Kundesenteret fungerer som Statens Pensjonskasses første linjetjeneste og er et viktig servicetilbud til medlemmer, medlemsvirksomheter og trygdekontorene. De ansatte på Kundesenteret besvarer daglig et stort antall henvendelser angående medlemskap og rettigheter, igangsatte og fremtidige pensjoner.

Kundesenteret er også en viktig kanal for å fange opp tema og problemstillinger som medlemmene er opptatt av, og formidle dette videre inn i organisasjonen.

I årene frem mot 2000 har Kundesenteret hatt problemer med at ventetiden for å

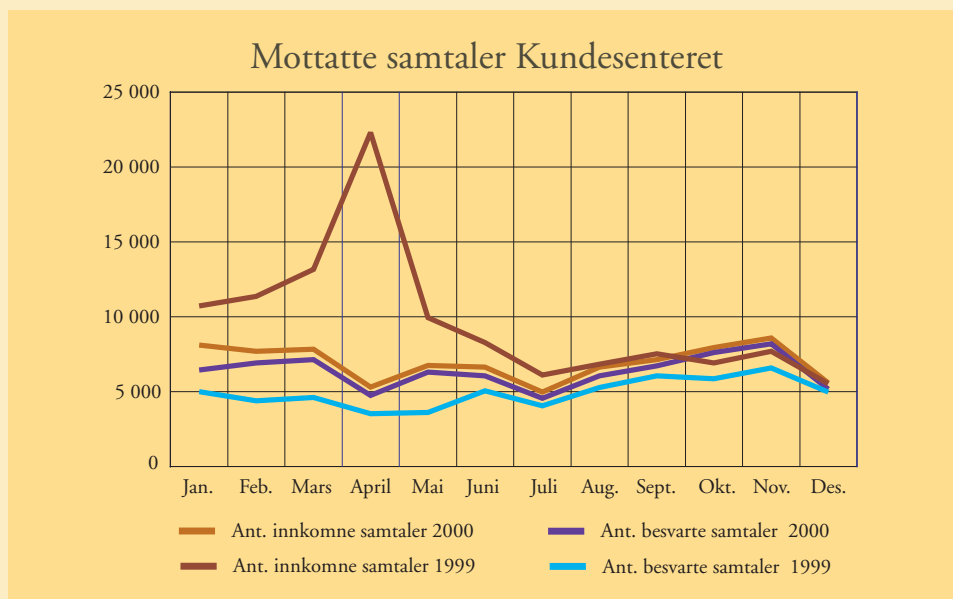
komme gjennom på telefon har vært for lang. En rekke tiltak ble derfor satt i gang og har gitt positive resultater i 2000. Både svarprosent og ventetid er sterkt forbedret, og er nå på et tilfredsstillende og godt nivå.

I 2000 besvarte Kundesente-

ret totalt 76 083 telefoner mot 59 101 i 1999. Den gjennomsnittlige ventetiden i 2000 har lagt på litt over to minutter – noe som også er svært godt sammenlignet med 1999.

I månedsskiftet juli-august gjennomførte vi en kundeundersøkelse blant en del av brukerne av Kundesenteret. Undersøkelsen viste blant annet at 92 prosent av de spurte mente at Statens Pensjonskasse gir like god eller bedre service som sammenlignbare virksomheter i privat sektor. Godt over nitti prosent opplevde oss som hyggelige og var totalt sett fornøyd med den servicen vi kunne tilby.

Åpningstidene på Kundesenteret ble fra og med oktober 2000 øket med én time. Åpningstiden er nå fra 08.00 til 15.00.

Nye medlemsvirksomheter

Statens Pensjonskasse fikk i 2000 følgende nye medlemsvirksomheter:

- Senter for jordfaglig miljøforskning, Jordforsk
- Statens utleiebygg AS
- Akvaforsk Genetics Center AS
- NMD Apotekhandel AS
- NMD Grossist AS

Ikke-pedagogisk personell ved en rekke private skoler (grunn- og videregående skoler, folkehøgskoler, høgskoler)

Utmeldte medlemsvirksomheter

Disse virksomhetene meldte seg ut av Statens Pensjonskasse i løpet av 2000: NSB Reisebyrå, FerieExperten AS

Deltakelse i utvalg og arbeidsgrupper

• Overføringsavtaleutvalget

Dette utvalget ble nedsatt av regjeringen i 1999 for å vurdere dagens overføringsavtale mellom statlige og kommunale tjenestepensjonsordninger. Utvalget la frem sin rapport 23. oktober 2000. Utvalget har foreslått løsninger som kombinerer ønsket om å videreføre overføringsavtalen med mulighetene for å bedre konkurransen mellom tilbydere av kollektiv tjenestepensjon.

Utfordringene har vært å skulle inkludere pensjonsordningene for fristilte offentlige virksomheter og private aktører som driver tjenesteyting på det offentlige området, i det pensjonssamarbeidet man i dag har innen offentlig sektor. Utvalget samlet seg om tre alternative løsningsmodeller, i prioritert rekkefølge:

- En ordning med garanti fra stat, fylkeskommune/kommune eller kredittforsikringsselskap.
- En kombinasjon mellom en garantiordning som nevnt over og en ordning med betingede ytelser som nevnt nedenfor.
- En ordning med betingede ytelser.

Utvalgsrapporten er sendt på offentlig høring, der høringsfristen er satt til 16. mars 2001.

Statens Pensjonskasse har også deltatt aktivt i arbeidet med følgende lov- og forskriftsendringer i løpet av året:

- *Forskrift om samordningsfri opptjening av tilleggspensjon* fra folketrygden når det er godskrevet pensjonspoeng for omsorgsarbeid etter helt avsluttet yrkesaktivitet, og ved all opptjening etter uttak av hel tjenestepensjon etter fylte 67 år.

- *Forskrift om utbetaling og beregning av oppsatt alderspensjon fra Pensjonsordningen for ballettdansere, sangsolister og korsangere ved Den Norske Opera A/S*

- *Pensjonslovens § 14 første ledd andre punktum opphevet* med virkning fra 1. mai 2000 (angående knekkpunktet).

Statens Pensjonskasse har i tillegg bistått Helse- og sosialdepartementet i arbeidet med å utarbeide følgende forskrifter:

- Forskrift om overgangsregel for fastsettelse av høyeste pensjon i Statens Pensjonskasse ved samordning av tjenestepensjoner (ny forskrift).
- Forskrift om endring av forskrift av 23. november 1962 om *Pensjonsordning for stortingsrepresentanter* (endring)
- Forskrift om endring av forskrift av 1. juli 1996 om *Pensjonsordning for statsråder* (endring)

Høringsuttalelser

Statens Pensjonskasse avga i fjor høringsuttalelser i følgende saker:

- *Grøholtutvalgets rapport om organisering, styring og finansiering av Statens Pensjonskasse*

Grøholtutvalget gikk gjennom ulike sider ved rammebetingelsene i Statens Pensjonskasse i dag og slik de burde se ut i fremtiden, ut fra de utfordringer som følger av eldrebølgen, omstillinger i staten, endret konkurransemønster og så videre.

Statens Pensjonskasses høringsuttalelse samlet seg rundt tre forhold: generelt om forslagene i rapporten, om fondsoppbygging for de fristilte virksomhetene, og om behovet for videre omstilling.

Rapporten munnet ut i at Statens Pensjonskasse blant annet er blitt forvaltningsbedrift fra 1. januar 2001.

• *Utkast til Odelstingsproposisjon om endringer i lov om Statens Pensjonskasse*
Arbeidet med Odelstingsproposisjon nr. 94 for 1998-99 og innstilling til Odelstinget nr. 57 for 1999-2000 munnet våren 2000 ut i en endringslov til pensjonsloven. Blant de viktigste innholdsmessige endringene kan nevnes:

- Ektefelle- og barnepensjoner ble gjort om fra brutto- til nettoytelser, som er unntatt fra samordning og inntektsprøving, likevel med langvarige overgangsregler for ektefellepensjoner.
- Innføring av ektefellepensjon til medlemmer som gifter seg etter fylte 65 år og/eller har fått innvilget uføre- eller alderspensjon.
- Myndigheten til å foreta inn- og utmeldingsvedtak for virksomheter som søker seg inn eller ut av Statens Pensjonskasse ble overført fra Stortinget til Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

I vår høringsuttalelse gikk vi inn for alle de tre nevnte punktene.

• *Utkast til Odelstingsproposisjon om endringer i lov om Pensjonsordning for sykepleiere og i lov om statstilskudd til ordninger for avtalefestet pensjon*

Forslagene hadde til dels sammenheng med utkast til Odelstingsproposisjon angående endringer i lov om Statens Pensjonskasse, nevnt i punktet foran. Proposisjonen inneholdt også forslag til lovtekniske justeringer i

rammeloven om AFP, som en forløper for arbeidet med ny delpensjonsmodell, nevnt i neste punkt.

Statens Pensjonskasse støttet i vår høringsuttalelse forslagene i proposisjonen.

• *Utkast til forskrift om kombinasjon av avtalefestet pensjon og arbeidsinntekt*

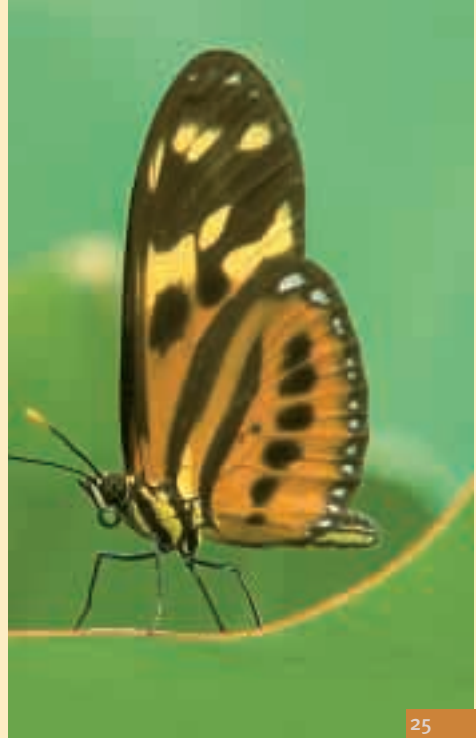
Statens Pensjonskasse deltok i 1999 i en arbeidsgruppe under ledelse av Sosial- og helsedepartementet for å se på dette problemområdet. Det ble foreslått å innføre en såkalt pro-rata-delpensjonsmodell, der avtalefestet pensjon (AFP), blir gradert i forhold til vedkommendes inntekt før uttak av AFP og inntekten etter uttak av AFP.

I vår høringsuttalelse la vi spesielt vekt på den praktiske gjennomføringen av den nye ordningen, særlig med tanke på samhandlingen med trygdeetaten, samtidig som vi påpekte viktigheten av forutgående informasjon til berørte medlemsgrupper.

• *Rapport om meldesystem, refusjon med videre ved samordningspliktige ytelser*

Statens Pensjonskasse deltok i 1999 i en arbeidsgruppe under ledelse av Sosial- og helsedepartementet, med hovedformål å reorganisere og strukturere regelverket innenfor meldesystemet for samordningspliktige ytelser, refusjonsordningen med videre. Dessuten ble ansvaret for tap ved feilutbetalinger et sterkt omdiskutert tema.

I vår høringsuttalelse ble det igjen forgjeves påpekt at både økonomiske og administrative kostnader burde dekkes av den av partene som er ansvarlig for feil som medfører for mye utbetalt pensjon. Samordningsloven ble endret og utvidet med virkning fra 23. juni 2000 og de tilhørende forskriftene fikk virkningsdato 1. september 2000.

• **Rapport om samordning av lav tjenestepensjon med pensjon fra folketrygden**

Statens Pensjonskasse deltok i 1999 i en arbeidsgruppe angående tjenestepensjoner som etter samordning med folketrygden enten ble svært lave eller ble null-pensjoner. Arbeidsgruppen ble ledet av Sosial – og helsedepartementet. Statens Pensjonskasse hevdet i vår høringsuttalelse at slike samordningsresultater er en direkte følge av dagens brutto-ordning i de offentlige tjenestepensjonsordningene og gjeldende samordningsbestemmelser. Vi påpekte også at brutto-garantien likevel ble oppfylt, selv om finansieringsansvaret ble overtatt av folketrygden.

Vi var for øvrig enige med arbeidsgruppen i at en ordning med ”netto-garanti” muligens kunne være et brukbart alternativ. Dette vil kunne sikre utbetaling i alle tilfeller, for eksempel i form av ti prosent av bruttopensjonen. Pensjonskassen ville ellers ikke gå inn for endringer i selve brutto-systemet, og uttrykte samtidig faren for mulige komplikasjoner slike endringer (utilsiktet) kan medføre i forhold til andre endringer på et senere tidspunkt.

I tillegg deltok vi i høringsrundene i forbindelse med disse sakene:

- tilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer med variabel og redusert yteevne (forslag til forskrift)
- lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven), forslag til forskrift om sikkerhetsadministrasjon og forskrifter om informasjonssikkerhet

Styret

Styret for Statens Pensjonskasse er omtalt i lov om Statens Pensjonskasse §§ 2 og 3. Nærmere instruks om styret er gitt ved kongelig resolusjon av 2. april 1976, sist endret 14. september 1984.

Styret har i 2000 bestått av følgende medlemmer:

Høyesterettsdommer (pensjonert)

Rolv Hellesylt

Nestleder for LO-Stat Berit Irene Tolg

(Varamedlem: leder for Norsk Lærerlag Helga Hjetland)

Adm.dir. i Statens Pensjonskasse

Alf J. Raaum

(Varamedlem: avd.dir. Ole Chr. Moen)

I 2000 har styret hatt ni møter. Ca. 110 saker har vært behandlet. Disse har dreid seg om:

- Tilståelse/avslag av uføre- og etterlattepensjoner
- Avslag av barnetillegg
- Tilståelse av vartpenger
- Tilbakekreving/avskrivning av for mye utbetalte pensjoner
- Tilståelse/avslag av renter
- Opprettholdelse/omgjøring av tidligere vedtak
- Opptak på overføringsavtalen
- Generelle vedtak og retningslinjer
- Referatsaker

Saker til Trygderetten

I løpet av 2000 behandlet Trygderetten 26 ankesaker med Statens Pensjonskasse som motpart. Vårt vedtak ble stadfestet i 24 av sakene. En sak ble avvist, og en annen sak ble delvis omgjort.

Offentlige tjenestepensjonsordninger som Statens Pensjonskasse har inngått overføringsavtale med

Navn	Gate	Sted
Akershus fylkeskommunale pensjonskasse	Schweigaardsgt. 4	0185 Oslo
Alta kommunes pensjonsordning v/Vår bank og forsikring	Postboks. 778 Sentrum	0106 Oslo
Andebu kommunale pensjonskasse	Herredshuset	3240 Andebu
Arendal kommunale pensjonskasse	Postboks 10	4801 Arendal
Asker kommunes pensjonsordning v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Bergen kommunale pensjonskasse	Postboks 860	5001 Bergen
Bodø kommunale pensjonskasse	Postboks 319	8001 Bodø
Buskerud fylkeskomm. pensjonskasse	Haugesgt. 89	3019 Drammen
Bærum kommunes pensjonsordning v/Gjensidige Nor	Postboks 528	1300 Sandvika
Drammen kommunale pensjonskasse	Engene 1	3008 Drammen
Elverum kommunale pensjonskasse	Storgt. 18	2400 Elverum
Evenes kommunes pensjonsordning v/Vital forsikring	Postboks 7500	5020 Bergen
Flekkefjord kommunale pensjonskasse	Bykassereren	4400 Flekkefjord
Halden kommunale pensjonskasse	Storgata 3	1767 Halden
Hamarøy kommunes pensjonsordning, v/Vital forsikring	Postboks 7500	5020 Bergen
Harstad kommunes pensjonsordning v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Harstad kirkelige fellestråd pensjonsordn. v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Haugesund kommunale pensjonskasse	Kirkegt. 95	5528 Haugesund
Karasjok kommunes pensjonsordning v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Kommunal Landspensjonskasse	Postboks 1733 Vika	0121 Oslo
Kristiansand kommunale pensjonskasse	Serviceboks 417	4604 Kristiansand S
Kristiansund kommunes pensjonsordning v/Gjensidige Nor		7005 Trondheim
Kvam Herads pensjonsordning, v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Kvinnherad kommunes pensjonsordning, v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Lørenskog kommunes pensjonsordning, v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Moss kommunale pensjonskasse	Postboks 175	1501 Moss
NSB Biltrafikk AS, v/Storebrand forsikring (frem til 1. januar 2003)	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Os kommunes pensjonsordning, v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Oslo kommunale pensjonskasse Galleri Oslo	Schweigaardsgt. 6	0185 Oslo
Oslo Sporveiers pensjonskasse v/OKP	Schweigaardsgt. 6	0185 Oslo
Pensjonsordningen for apoteketaten v/Statens Pensjonskasse	Postboks 5364 Majorstua	0304 Oslo
Pensjonskasse for Skiensfjorden kommunale kraftselskap	Storgt. 159	3915 Porsgrunn
Pensjonsordningen for sykehusleger		
Felles Kommunal Pensjonsordning v/KLP	Postboks 1733 Vika	0121 Oslo
Pensjonsordningen for sykepleiere		
Felles Kommunal Pensjonsordning v/KLP	Postboks 1733 Vika	0121 Oslo
Røyken kommunes pensjonsordning v/Storebrand forsikring	1380 Vika	0114 Oslo
Sandefjord kommunale pensjonskasse	Postboks 2025 Hasle	3237 Sandefjord
Sandnes kommunale pensjonskasse	Postboks 583	4301 Sandnes
Skien kommunale pensjonskasse	Postboks 158	3701 Skien
Statens Pensjonskasse	P.B. 5364 Majorstua	0304 Oslo
Stokke kommunale pensjonskasse	Postboks 124	3160 Stokke
Tana kommunes pensjonsordning, v/VÅR bank og forsikring	Postboks 778 Sentrum	0106 Oslo
Tjeldsund kommunes pensjonsordning, v/Vital forsikring	Postboks 7500	5020 Bergen
Tromsø kommunes pensjonsordning v/VITAL forsikring	Postboks 7500	5020 Bergen
Trondheim kommunale pensjonskasse	Postboks 2072	7000 Trondheim
Tysfjord kommunes pensjonsordning, v/VITAL forsikring	Postboks 7500	5020 Bergen
Vest-Agder fylkes pensjonskasse	Postboks 770	4601 Kristiansand S.
Vestfold Krafts pensjonskasse	Postboks 2246	3103 Tønsberg
Vest-Telemark Kraftlags pensjonskasse		3860 Høydalsmo
Vikna kommunes pensjonsordning, v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Volda kommunes pensjonsordning, v/Storebrand forsikring,		
Oppsatte pensjoner, alders- og etterlattepensjon. Før 1.januar 1999 KLP	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo
Voss kommunes pensjonsordning v/Storebrand forsikring	Postboks 1380 Vika	0114 Oslo

Resultatregnskap for 2000

Inntekter		2000	1999	Endring (%)
<i>I tusen kroner</i>				
	Pensjonspremie	3 373 998	3 177 862	
	Gruppelivspremie	21 526	38 056	
	Yrkesskadepremie	54 690	51 086	
	Premieinntekter	3 450 214	3 267 004	6
	Tilskudd fra statskassen	5 919 595	5 526 652	
	Administrasjonsinntekter	144 378	137 115	
	Overført fra statskassen	6 063 973	5 663 767	7
	Fondsinntekter	-19 673	-33 066	
	Renteinntekter	268 159	127 618	
	Kapitalinntekter	248 486	94 552	163
	Samlede inntekter	9 762 673	9 025 323	8
Utgifter				
	Pensjonsutbetalinger	-9 601 484	-8 984 357	
	Refusjonspensjoner	403 560	344 769	
	Gruppelivserstatninger	-79 673	-76 505	
	Yrkesskadeerstatninger	-50 504	-40 977	
	Refusjon yrkesskadeerstatninger	23 091	29 090	
	Honorarer leger/advokater	-3 848	-3 246	
	Renteutgifter lån av statskassen	-268 046	-127 580	
	Renter pensjoner og erstatningsutg.	-18 253	-17 096	
	Renter ref.pensjoner til andre ordninger	-220	-2 808	
	Avskrivninger pensjoner	-22 919	-9 498	
	Erstatningsutgifter	-9 618 296	-8 888 208	8
	Administrasjonsutgifter	-144 667	-136 667	6
	Samlede utgifter	-9 762 963	-9 024 875	8
	Merforbruk (mindreforbruk -99)	-290	448	

Balanse pr. 31.12.2000

	2000	1999	Endring (%)	Eiendeler
				<i>I tusen kroner</i>
Bank	198	1 327		
Forskudd	1 298	398		
Mellomregning Rikstrygdeverket	20 550	27 885		
Uoppgjorte transaksjoner med Apoteketaten	-284	-2 555		
Kortsiktige eiendeler	21 762	27 055	-20	
Boliglån	6 001 684	4 045 288		
Verdipapirer (tidl. NSB)	48 700	48 700		
Innskudd i statskassen	0	120		
Poster til senere oppgjør	0	83 876		
Diverse	8 560	0		
Langsiktige eiendeler	6 058 944	4 177 984	45	
Samlede eiendeler	6 080 706	4 205 039	45	
				Gjeld og egenkapital
Skattetrekk	13 276	11 215		
Diverse	0	1 731		
Mellomregning med statskassen	13 816	97 985		
Poster til senere oppgjør	3 230	0		
Kortsiktig gjeld	30 322	110 931	-73	
Lån av statskassen	5 805 484	3 849 208	51	
Statens Pensjonskasses fond	244 900	244 900	0	
Sum gjeld og egenkapital	6 080 706	4 205 039	45	

BESTANDSSTATISTIKK

TABELL A

Utbetalte pensjoner 2000

Beløp i millioner kroner

Pensjonsart		Brutto	Samordnings-		%	Netto	%
		utbetalt	%	fradrag		utbetalt	
Alderspensjon	Menn	8 433,7	40,3 %	4 768,9	42,2 %	3 664,8	38,2 %
	Kvinner	3 551,9	17,0 %	2 159,5	19,1 %	1 392,4	14,5 %
	Totalt	11 985,6	57,3 %	6 928,4	61,3 %	5 057,2	52,7 %
Avtalefestet pensjon	Menn	597,8	2,9 %	2,3	0,0 %	595,5	6,3 %
	Kvinner	381,9	1,8 %	2,8	0,0 %	379,1	3,9 %
	Totalt	979,7	4,7 %	5,1	0,0 %	974,6	10,2 %
Spesiell førtidspensjon	Menn	208,4	1,0 %	2,6	0,0 %	205,8	2,1 %
	Kvinner	113,5	0,6 %	4,2	0,0 %	109,4	1,1 %
	Totalt	321,9	1,6 %	6,8	0,0 %	315,2	3,2 %
Uførepensjon	Menn	1 717,2	8,2 %	1 094,6	9,7 %	622,6	6,5 %
	Kvinner	2 253,9	10,8 %	1 301,4	11,5 %	952,5	9,9 %
	Totalt	3 971,1	19,0 %	2 396,0	21,2 %	1 575,1	16,4 %
Ektefellepensjon	Menn	116,1	0,6 %	75,2	0,7 %	40,9	0,4 %
	Kvinner	3 454,5	16,5 %	1 881,5	16,8 %	1 573,0	16,4 %
	Totalt	3 570,6	17,1 %	1 956,7	17,5 %	1 613,9	16,8 %
Barnpensjon	Menn	31,6	0,1 %	0,1	0,0 %	31,5	0,3 %
	Kvinner	34,1	0,2 %	0,1	0,0 %	34,0	0,4 %
	Totalt	65,7	0,3 %	0,2	0,0 %	65,5	0,7 %
Sum	Menn	11 104,8	53,1 %	5 943,7	52,6 %	5 161,1	53,8 %
	Kvinner	9 789,8	46,9 %	5 349,4	47,4 %	4 440,4	46,2 %
	Totalt	20 894,6	100,0 %	11 293,1	100,0 %	9 601,5	100,0 %

TABELL B

Antall pensjoner

Pr. 31.12.2000

Pensjonsart	Menn		Kvinner		Totalt							
	1999 antall	%	2000 antall	%	1999 antall	%	2000 antall	%	1999 antall	%	2000 antall	%
Ordinær alderspensjon	52 475	71,1 %	52 649	69,4 %	36 041	35,3 %	37 235	35,0 %	88 516	50,2 %	89 884	49,3 %
Avtalefestet pensjon	3 406	4,6 %	4 245	5,6 %	2 597	2,5 %	3 213	3,0 %	6 003	3,4 %	7 458	4,1 %
Spesiell førtidspensjon	1 199	1,6 %	1 014	1,3 %	833	0,8 %	710	0,7 %	2 032	1,2 %	1 724	1,0 %
Uførepensjon	12 359	16,7 %	13 346	17,6 %	22 484	22,0 %	25 169	23,7 %	34 843	19,8 %	38 515	21,1 %
Ektefellepensjon *)	3 587	4,9 %	3 750	5,0 %	39 280	38,5 %	39 099	36,8 %	42 867	24,4 %	42 849	23,5 %
Barnepensjon *)	831	1,1 %	849	1,1 %	897	0,9 %	898	0,8 %	1 728	1,0 %	1 747	1,0 %
Alle pensjonsarter	73 857	100,0 %	75 853	100,0 %	102 132	100,0 %	106 324	100,0 %	175 989	100,0 %	182 177	100,0 %

*) Kjønn er for pensjonsmottaker, se også tabell G og H

TABELL C

Gjennomsnittlige årlige pensjoner 2000

Pensjonsart	Gjennomsnittlig brutto årlig pensjon			Gjennomsnittlig netto årlig pensjon		
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt
Alderspensjon	163 950	98 939	137 019	69 964	37 514	56 522
Avtalefestet pensjon	154 050	131 098	144 162	152 540	130 041	142 848
Spesiell førtidspensjon	195 943	151 872	177 793	191 479	144 957	172 320
Uførepensjon	135 388	95 228	109 144	49 192	40 477	43 497
Ektefellepensjon	32 389	90 453	85 372	11 365	40 978	38 386
Barnepensjon	39 905	40 394	40 156	41 208	39 626	40 395

Beregnet på aktuell bestand desember 2000

TABELL D

Bestandsbevegelse

		Alders- og tidligpensjon	Uførepensjon	Ektefellepensjon	Barnepensjon
	Bestand 31.12.99	96 551	34 843	42 867	1 728
Tilgang	Samlet tilgang	5 056	6 373	2 540	299
Avgang	Samlet avgang	2 541	2 701	2 548	280
	Bestandsøkning i 2000	2 515	3 672	-18	19
	Bestand 31.12.2000	99 066	38 515	42 849	1 747

TABELL E

Alderspensjon 2000 (fordelt på aldersgrenser)

Aldersgrenser	Menn	Kvinner	Totalt
52 år	66	0	66
55 år	6	75	81
60 år	7 584	234	7 818
63 år	267	1 460	1 727
65 år	12 591	9 309	21 900
66 år	10	3	13
67 år	121	159	280
68 år	8 284	2 748	11 032
70 år	28 979	27 170	56 149
Totalt	57 908	41 158	99 066

TABELL F

Uførepensjoner 2000 (fordelt på uføregrad)

	Menn	Kvinner	Totalt
25 %	54	313	367
50 %	1 688	4 928	6 616
75 %	41	75	116
100 %	10 779	16 571	27 350
Andre uføregrader	784	3 282	4 066
Totalt	13 346	25 169	38 515

33

TABELL G

Ektefellepensjon 2000 (fordelt på inntektsprøvde/ikke-inntektsprøvde)

	Menn	Kvinner	Totalt
Inntektsprøvde pensjoner	3 750	1 374	5 124
Ikke-inntektsprøvde pensjoner	0	37 725	37 725
Totalt	3 750	39 099	42 849

TABELL H

Barnepensjoner 2000 (fordelt på type barnepensjon)

Barnepensjon	Etter menn	Etter kvinner	Totalt
Enkel	871	341	1 212
Forhøyet	376	159	535
Totalt	1 247	500	1 747

Pensjonsordningen for statsråder ble opprettet ved lov av 14. desember 1951. Loven er endret flere ganger, siste gang 26. mai 2000. Pensjonsordningen omfatter statsråder, samt etterlatte etter avdøde statsråder.

PENSJONSORDNINGEN FOR STATSRÅDER

Ytelser

Alderspensjon for en statsråd som har tre års tjenestetid utgjør 42 prosent av den årlige bruttolønn til enhver tid. For hvert tjenesteår over tre, økes proSENTSatsen med fem. Toppsatsen er 57 prosent etter seks tjenesteår.

For uførepensjoner og etterlattepensjoner gjelder samme regler som i Statens Pensjonskasse. Ytelsene er samordningspliktige. Statsrådspensjonen blir derfor redusert når det samtidig blir utbetalt annen offentlig tjenstepensjon eller pensjon fra folketrygden.

Finansiering

Statsråder skal betale pensjonsinnskudd med to prosent av bruttogodtgjørelsen. Pensjonsutgiftene dekkes for øvrig over statsbudsjettet.

Pensjonsordningen for statsråder

<i>Pr. 31.12.2000</i>		Antall	Brutto	Samordningsfradrag	Netto
Alderspensjon	Menn	46	11 631 048	7 314 300	4 316 748
	Kvinner	9	2 522 844	1 336 356	1 186 488
	Totalt	55	14 153 892	8 650 656	5 503 236
Uførepensjon	Menn	0	0		0
	Kvinner	1	262 500	112 920	149 580
	Totalt	1	262 500	112 920	149 580
Ektefellepensjon	Enker	22	3 578 856	2 549 292	1 029 564
	Enkemenn	1	105 000	7 824	97 176
	Totalt	23	3 683 856	2 557 116	1 126 740
Barnepensjon	Barn etter menn	1	178 128	127 188	50 940
	Barn etter kvinner	0	0	0	0
	Totalt	1	178 128	127 188	50 940
Sum	Menn og deres etterlatte	69	15 388 032	9 990 780	5 397 252
	Kvinner og deres etterlatte	11	2 890 344	1 457 100	1 433 244
	Totalt	80	18 278 376	11 447 880	6 830 496

Postboks 5364 Majorstua
0304 Oslo
Tlf.: 22 24 15 00
Faks: 22 24 15 01
www.spk.no